

ΓΡΗΓΟΡΕΙΤΕ»¹

Γράφει ο πρωτοπρεσβύτερος π' Ανδρέας Καππές Θεολόγος (Msc).

Τις ημέρες αυτές αγαπητοί μου, τις ημέρες της προετοιμασίας και της εγρήγορσης, ώστε να μπορέσουμε να πλησιάσουμε το Θείο και Ουράνιο, αυτό το οποίο η αγάπη του Θεού μας αποκάλυψε, το Δεύτερο πρόσωπο της Αγίας Τριάδος, δηλαδή, τον Υιό και Λόγο του Θεού τον Χριστό, χρειαζόμαστε εφόδια. Και τα εφόδια αυτά δεν είναι πάρα μόνον πνευματικά και η απόκτησή τους, επιτυγχάνεται με κόπο και επιμονή, αν πραγματικά έχουμε τον πόθο και τον ζήλο για τον Χριστό, αλλά και το μήνυμα το οποίο μας φέρει, της βασιλείας των Ουρανών. Κάτι που οι Απόστολοι διακήρυξαν και προσπάθησαν να μεταφράσουν, σε όλα τα μήκη και πλάτη του κόσμου, ένα μήνυμα το οποίο καλούμαστε αυτές τις ημέρες της αγίας και Μεγάλης Τεσσαρακοστής, να καλλιεργήσουμε ο καθ' ένας προσωπικά.

Σε αυτή τη προσπάθεια μας ωφέλιμο θα ήταν, να μεταφερθούμε πρωτίστως νοερά εις τους πρώτους χριστιανικούς χρόνους, για να θυμηθούμε και να δούμε την πνευματική κατάσταση στην οποία ευρίσκοντο οι χριστιανοί των μικρών χριστιανικών κοινοτήτων. Τότε που ο Χριστιανισμός ήταν στο ξεκίνημά του,

¹Πρ. 20. 31.

παρουσιάζοντας μερικά σταχυολογήματα, από μια χαρακτηριστική επιστολή αγνώστου Αποστολικού Πατέρα της Εκκλησίας μας (πιθανόν του Αγίου Ιουστίνου), ο οποίος εκθέτει την πνευματική κατάσταση, την οποία βίωναν οι χριστιανοί εκείνης της εποχής.

Αναφέρει λοιπόν τα ακόλουθα: *«Οι χριστιανοί δεν διακρίνονται από τους άλλους ανθρώπους ούτε από την γλώσσα που μιλούν», γιατί ο Θεός μιλά την γλώσσα του κάθε λαού, «ούτε από τον τρόπο που ντύνονται[...] Κατοικούν βέβαια σε κάποιες Πόλεις[...] ο καθ' ένας κατά τον κλήρο του[...] σαν να ήταν πάροικοι, μετέχουν σε όλα όπως κάθε πολίτης, αλλά υπομένουν τα πάντα[...] Κάθε πατρίδα είναι γι' αυτούς ξενιτεία [...] Έχουν σάρκα, αλλά δεν ζουν κατά σάρκα. Πάνω στην γη καταγίνονται, αλλά στον ουρανό βρίσκεται η πραγματικά δική τους πολιτεία! Όλους τους αγαπούν, και υπό όλων διώκονται. Αγνοούνται και καταδικάζονται και θανατώνονται και (δι' αυτών) ζωοποιούνται. Οι ίδιοι πτωχεύουν, αλλά πλουτίζουν τους άλλους, στερούνται τα πάντα, αλλά και όλα τα έχουν σε αφθονία. Περιφρονούνται, και όμως με την περιφρόνηση που τους γίνεται, αυτοί δοξάζονται. Βλασφημούνται και δικαιώνονται, εμπαίζονται, αλλά αυτοί ευλογούν, σε όσους τους υβρίζουν αποδίδουν τιμή. Κάνουν το καλό, αλλά καταδικάζονται όπως οι κακοί. Ενώ καταδικάζονται χαίρονται[...]πολεμούνται ως αλλόφυλοι,[...] όμως, το για ποια αιτία τους εχθρεύονται δεν το ξέρουν ούτε αυτοί που τους μισούν»!*²

Με την ανωτέρω επιστολή αυτή, μένουμε έκθαμβοι θαυμάζοντας το ύψος και το μεγαλείο, την αγιότητα των πρώτων χριστιανών, αλλά παράλληλα θαυμάζουμε και τον κόπο των μεγάλων Πατέρων και Διδασκάλων της πρώτης Εκκλησίας, για την σωστή διάδοση του μηνύματος της Χριστιανικής Διδασκαλίας. Ένας από τους μεγάλους και κορυφαίους Διδασκάλους της, υπήρξε και ο Απόστολος των Εθνών Παύλος, με οικουμενική εμβέλεια και δράση, ο οποίος αγωνίστηκε να μεταδώσει τη γνήσια διδασκαλία. Όμως, εξετάζοντας τους άθλους και τα μαρτύρια των πρώτων χριστιανών, μπορεί να προβληματισθούμε ή και να απογοητευθούμε, διότι, βλέποντας το παράδειγμα εκείνων, να διακρίνουμε την δική μας πνευματική ανεπάρκεια και ρηχότητα, ως προς τον ζήλο και την πίστη.

²³Προς Διόγνητον Επιστολή . P. G. 02.

Έτσι, δημιουργούνται στην ψυχή μας διάφορα ερωτήματα και αναζητήσεις πνευματικές, πως δηλαδή, εμείς οι χριστιανοί του αιώνας τούτου, ατενίζοντάς το παρελθόν (τους άθλους, την δόξα των αγίων της Εκκλησίας μας), θα αποκτήσουμε το φρόνημα εκείνων; Με ποια πνευματικά εφόδια; Πως θα τροφοδοτήσουμε την ψυχή μας για να παύση η πνευματική ανεπάρκεια; Πως θα αποκτήσουμε: **«Ζήλο-Αγάπη», «Ταπείνωση-Δάκρυα», «Μετάνοια-Πίστη»;**

Με οδηγό τον Απ. Παύλο, όπως και οι πρώτοι χριστιανοί, επιτρέψατε μου να παρουσιάσω ένα σύντομο κανόνα **«πνευματικής εγρήγορσης»**, παίρνοντας αφορμή από το ταξίδι του εις την Μίλητο. Φθάνοντας λοιπόν εις την Μίλητο, ο θεός Παύλος και πριν τον τελευταίο του σταθμό εις τα Ιεροσόλυμα, απευθύνεται εις τους πρώτους χριστιανούς και πνευματικά του τέκνα λέγοντας:

A. «Ζήλο-Αγάπη»

*«...υμείς επίστασθε, από πρώτης ημέρας αφ' ής επέβην εις την Ασίαν, πως μεθ' υμών τον πάντα χρόνονεγενόμην...».*³

Δηλαδή, ξέρετέ, τους λέει ότι, από την πρώτη ημέρα όπου ήλθα, έμεινα μαζί σας, κοντά σας. Αγάπη λοιπόν, αφοσίωση του Αποστόλου στο πνευματικό έργο της Ιεραποστολής, στο όνομα του Χριστού, θέρμη για την διάδοση και στερέωση της αληθείας. Όμως, αλήθεια πόσο απέχει αυτή η θέρμη και η αγάπη η δική μας για τον Χριστό; **«από πρώτης ημέρας»** της ιδρύσεως του Χριστιανισμού οι Απόστολοι και Διδάσκαλοι της Εκκλησίας του Χριστού, είναι κοντά μας! Το θερμόμετρο της δικής μας αγάπης βρίσκεται σε υποθερμία, μια υποθερμία και μια ανεπάρκεια πρωτίστως για την δική μας πνευματική κατάσταση και έπειτα για τον **«αδελφό»-«συνάνθρωπο»** μας.

Υπάρχει στην θεολογία της Εκκλησίας μας, το διπλούν του Δόγματος για το οποίο, εις το κατά Ματθαίον Άγιον Ευαγγάλιον και στην επί του Όρους Ομιλία του Κυρίου, αναφέρεται το εξής: **«Ὡς δ' αν ποιήση και διδάξη, ούτος μέγας κληθήσεται εν τη βασιλεία των ουρανών».**⁴ Αυτό ακριβώς εις την Ορθόδοξη θεολογία μας (το πίστευε και δίδασκε), ονομάζεται καλλιέργεια πνευματική, προκοπή, συνεχείς πνευματικός αγώνας και Ιεραποστολή. Δεν αρκεί μόνον να πιστεύουμε προσωπικά εις

³Πρ. 20. 18-19.

⁴Μθ. 5. 19.

την Αλήθεια και το Φως που είναι ο Χριστός, αλλά και να το κάνουμε πράξη στο πρόσωπο του συνανθρώπου μας, με έργα αγάπης, με παράδειγμα, με φροντίδα, να γίνουμε και να έλθουμε σε κατάσταση *«καθ' ημέραν διδασκόμενοι εν τω Ευαγγελίω»*, από τα Θεία Λόγια της Γραφής.

Μας αναφέρει ο Απόστολος: *«Τον πάντα χρόνον εγενόμεν»*, μην αμελούμε το καθήκον μας δια τα πνευματικά, γιατί ο χρόνος της ζωής μας κάποτε τελειώνει, *«ο κόσμος παράγεται»* μας υπενθυμίζει ο Ευαγγελιστής Ιωάννης, *«και η επιθυμία αυτού! Ο δε ποιών το θέλημα του Θεού μένει εις τον αιώνα»*.⁵ Έτσι, *«όλα τα υλικά και τα εγκόσμια παρέρχονται και φεύγουν. Εκείνο που ενεφανίσθει χθες ως νέον επάλιωσε σήμερα και έδωσε την θέση του εις άλλο νέον, διά να λησμονηθεί και αυτό με τη σειρά του και να χαθεί εις τα βάθη των χρόνων (το αυτό) και οι άνθρωποι [...] Ποιοι κατοικούσαν την γήν; Ποιοι εβάδιζαν τους δρόμους; Κανείς εξ' αυτών δεν υπάρχει σήμερα [...] Μία μόνον εξαίρεσις υπάρχει. Και η εξαίρεσις αυτή είναι δι' εκείνον και δι' όσους εφαρμόζουν το θέλημα του Θεού»*.⁶

Επίκαιρος ο λόγος του Αποστόλου αδελφοί, *«γρηγορείτε»*, δεν προλαβαίνουμε, ο χρόνος της παρούσης και πρόσκαιρου ζωής λιγοστός, σύντομος ως αν ένα όνειρο, να γρηγορήσουμε κοντά στον Χριστό, κοντά στους αδελφούς μας χριστιανούς συναθροισμένοι *«επί τω αυτό»*! Αντίθετα, αν η θέρμη της ψυχής μας εξασθενήσει, τότε, έρχεται η ραθυμία, η οποία μας οδηγεί εις τα δίχτυα του διαβόλου, μας οδηγεί στην απραξία, στο σκοτάδι και την απώλεια! Μη μας εντυπωσιάζουν τα πράγματα του *«κόσμου»*⁷ γιατί, *«εις τα εν τω κόσμω ωραία και πλούσια»* μας αναφέρει ο Ευαγγελιστής Ιωάννης, *«όταν καθίστανται ταύτα ο κυρίαρχος της ζωής μας και η κυρία επιδίωξις ημών με πλήρη επιλησμοσύνην του ανωτέρου πνευματικού προορισμούμας [...] αποσπάται από αυτά διά να αιχμαλωτισθεί από*

⁵Α' Ιωάνν. 2. 17.

⁶Ανωνύμου Συγγραφέα. Άρθρο. (Αθήνα: Εκδόσεις «ΣΩΤΗΡ», τ. χ. 486, 1971), Τόμ 12^{ος} σελ. 6.

⁷Κόσμος κατά τους Πατέρες της Εκκλησίας σημαίνει το σύνολο των παθών: *«Κόσμος λέγεται, όταν εξετάσουμε την θεωρίαν και την σύστασί του, το όνομα που ταιριάζει στο καθένα από τα πάθη. Όταν λοιπόν θέλουμε να ονομάσουμε συνολικώς τα πάθη, τα ονομάζουμε κόσμον. Όταν όμως θέλουμε να τα διαιρέσουμε και να ονομάσουμε το καθένα ξεχωριστά, τα ονομάζουμε πάθη, τα οποία είναι τμήματα του κόσμου. Και όπου σταματούν τα πάθη, εκεί σταματά και ο κόσμος [...] Τα πάθη είναι τα εξής: α) ο πόθος του πλούτου, β) η απόλαυσις του σώματος, γ) ο πόθος της τιμής, απ' τον οποίο προκύπτει ο φθόνος, δ) φιλαρχία, ε) ηέπαρσις των απολαύσεων της εξουσίας, στ) ηκενοδοξία, ζ) η ανθρώπινη δόξα που είναι η αιτία της μνησικακίας, η) ο φόβος του σώματος, για να μη δυστυχήσει και υποφέρει και τα λοιπά πάθη»*. Ισαάκ Σύρρος.

*την ματαιότητα, εξέπεσε του προορισμού του και παύει πλέον να είναι αληθής χριστιανός».*⁸Ο προορισμός του ανθρώπου είναι και πρέπει να είναι, τα άνω, τα έσχατα, αυτό το γεγονός ας μην το ξεχνούμε, διότι αυτή είναι η Διδασκαλία του Ευαγγελίου, η αλλιώς η «*Ιωάννεια Διδασκαλία*», η οποία τυγχάνει και ο σκοπός του ανθρώπου.

Ένα δεύτερο στοιχείο από τις παρακαταθήκες του μεγάλου Αποστόλου των Εθνών, το οποίο απευθύνει εις τα πνευματικά του παιδιά στην Μίλητο, είναι και το ακόλουθο:

Β. «Ταπείνωση-Δάκρυα».

*«...δουλεύων τω Κυρίω μετά πάσης ταπεινοφροσύνης και πολλών δακρύων και πειρασμών...».*⁹

Σπουδαίο και συνεχές έργο του Αποστόλου, να υπηρετεί τον Κύριο, με αυταπάρνηση και ζήλο, μα και με μεγάλη ταπείνωση. Μας αναφέρει ο αείμνηστος πανεπιστημιακός Παναγιώτης Τρεμπέλας: «*Δεν υπηρέτησε ποτέ εαυτόν, αλλά ούτε και έγινε ποτέ δούλος ανθρώπων, ζητών να αρέσει εις αυτούς. Δεν υπήρξε καιροσκόπος τις, αλλά αφοσιωμένος του Κυρίου δούλος, πάντοτε και εν πάσι ζητών να αρέσει εις Αυτόν και μόνο εις Αυτόν!*».¹⁰ Την αυτή θέση, έρχεται να μας υπενθυμίσει και ένας άλλος μεγάλος Αποστολικός Πατέρας της Εκκλησίας μας, ο Άγιος Ιγνάτιος ο Θεοφόρος(50 περ. 98-117 μ. Χ), οδεύοντας προς την Ρώμη, για να γίνει βοράς των θηρίων, από την μανία και λύσσα των ειδωλολατρών της εποχής εκείνης. Λέει λοιπόν στους χριστιανούς της Ρώμης: «*...δεν θέλω να αρέσετε στους ανθρώπους, αλλά να αρέσετε στον θεό, όπως και αρέσετε.[...] Είναι ωραίο να δύσω από τον κόσμο προς τον Θεό, για να ανατείλω σ' αυτόν[...]* ώστε να μην ονομάζομαι μόνο Χριστιανός, αλλά και να είμαι [...] Ο Χριστιανισμός δεν είναι έργο πειστικότητας, αλλά μεγαλείου, όταν μισείται από τον κόσμο.[...] Είμαι σιτάρι του Θεού και αλέθομαι με τα δόντια των θηρίων, για να γίνω καθαρό σιτάρι του Χριστού»!¹¹

⁸Παν. Τρεμπέλας. Υπόμνημα Εις την Α' Επιστολή Ιωάννου, (Αθήνα: Εκδόσεις «ΣΩΤΗΡ», 1996), σελ. 473.

⁹Πρ. 20. 19.

¹⁰Παν. Τρεμπέλας. Υπόμνημα Εις τας Πράξεις, (Αθήνα: Εκδόσεις «ΣΩΤΗΡ», 1977), σελ. 547.

Από τα ανωτέρω αντιλαμβανόμαστε ότι, ο σκοπός είναι ένας, το να αρέσουμε στον Θεό, πράγμα για το οποίο εργάστηκαν με πολύ κόπο οι Πατέρες της Εκκλησίας, θέλοντας με την ταπείνωση και τα δάκρυα της μετάνοιάς τους, μέσα από τους πειρασμούς της ζωής, μπόρεσαν και πέτυχαν αυτή την ένωσή τους με το Θεό. Έτσι, γίνονται καθρέπτης και μέτρο σύγκρισης για εμάς τους νεότερους χριστιανούς οι οποίοι μπορούμε να καθρεπτίσουμε τον εαυτό μας και να εξετασθούμε πόσο πραγματικά αγωνιζόμαστε, πόσο *«δουλεύουμε τω Κυρίω»*, πόσο γρηγορούμε, ώστε να γινόμαστε αρεστοί στο Κύριο. Να εργασθούμε **την σοβαρότητα, την σεμνότητα**, ακούραστοι σε όλον τον βίο μας, παντού και πάντα, όχι περιστασιακά και συμφεροντολογικά, κατά τρόπο που απαιτούν οι καθημερινές ανάγκες μας, αλλά να εργαζόμαστε όλες τις αρετές του Ευαγγελίου, οι οποίες είναι ικανές να μας εισάγουν και να μας δείχνουν τον δρόμο για την πέραν του τάφου ζωή, τα έσχατα, όπως άλλωστε μας υπενθυμίζει και ο λειτουργός των Θείων Μυστηρίων: *«άνω σχώμεν τας καρδίας»*.

Επίσης, μας αναφέρει ένας άλλος σπουδαίος Νηπτικός Πατέρας, ο Άγιος Συμεών ο νέος Θεολόγος (10^{ος} αιώνας 949-1022 μ. Χ.), ως παράδειγμα για πνευματική ζωή, τον αγώνα των αγίων μας: *«...σχετικά με την σωματική τους άσκηση, την ακτημοσύνη τους (την αδιαφορία τους για τα υλικά αγαθά), την νηστεία, την αγρυπνία, την εγκράτεια, την υπομονή και εν` συνεχεία τα υπόλοιπα [...] όσον αφορά δε το πνευματικό τους έργο, το εφάνέρωσαν με σύντομο τρόπο, σαν μέσα σ' ένα καθρέπτη, για να παρέχουν ως υπόδειγμα, τους κόπους [...] και την πίστη από τα έργα τους, ώστε να καταστούν γνώστες και μέτοχοι αυτών των έργων και των πνευματικών χαρισμάτων τους, και οι υπόλοιποι που δεν άκουσαν σχετικά με τους αγίους (και το έργο τους), να αξιωθούν να τα πληροφορηθούν [...] ίσως κι εμείς θα πρέπει να ασκήσουμε το λόγο, σχετικά με τη ζωή τους,[...] να εντρυφήσουμε [...] ώστε να βαδίσουμε σύμφωνα με τη ζωή τους (και τα έργα τους), έστω κι` αν δεν μπορούμε να τους φθάσουμε, στην αρετή»*.¹²

Έτσι με αυτές τις αρετές την σεμνότητα, την εργατικότητα, μπορεί ο πιστός να αποκτήσει την μεγάλη αρετή της ταπείνωσης, η οποία όμως είναι δύσκολο

11² Ιγνάτιος Αντιοχείας, (Θεοφόρος).Επιστολή Προς Ρωμαίους,(Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις «Το Βυζαντινόν», Ελ. Μερετάκης, 1994), σελ. 115.

12Συμεών Νέος Θεολόγος. Κατηχήσεις Ευχαριστίαι, Λόγος 6^{ος} (Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις «ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΚΥΨΕΛΗ», 1988), σελ. 127.

άθλημα, αλλά όχι και ακατόρθωτο. Και τούτο, διότι μας το φανερώνει ο πρώτος διδάξας αυτήν και ο πρώτος που την Ιερουργήσε, με σκοπό κι' εμείς ως ακόλουθοι Αυτού, ως έμπρακτο παράδειγμα έχοντες τον Σωτήρα και Λυτρωτή, μπορούμε να την καλλιεργήσουμε, την αρετή αυτή της ταπείνωσης και να την αποκτήσουμε.¹³ Όμως, εκείνος ο οποίος θα θελήσει να ακολουθήσει και να βάλει αρχή μετανοίας και να εργασθεί για την αρετή της ταπείνωσης, θα πρέπει να γνωρίζει ότι τον περιμένουν **δάκρυα και πειρασμοί**. Αλλά θα ενισχύεται και θα δυναμώνετε από τα αδιάψευστα χείλη του Χριστού, και θα ακούει να του φωνάζει: **«εν τω κόσμω θλίψιν έξετε αλλά θαρσείτε, εγώ νενίκηκα τον κόσμον»**¹⁴ και σε άλλον λόγο Του, θα φωνάζει: **«Θαρσείτε, εγώ ειμί μη φοβείσθε»**.¹⁵ Η μόνη ελπίδα, η μόνη γλυκύτατη παρηγορία είναι ο Χριστός, αρκεί να μην παρασυρθούμε και τρομάξουμε από τα αφρισμένα κύματα της ζωής αυτής και φανούμε: **«ολιγόπιστοι»**, μη γένοιτο!

Ακόμη, θα πρέπει να μας εντυπωσιάσει η **«Παύλειος»** έκφραση: **«δουλεύων τω Κυρίω»!** Η αγωνία του Παύλου, να μεταδώσει στις νεοσύστατες χριστιανικές κοινότητες, την αγάπη και την ειλικρινή αφοσίωσή, του κάθε πιστού στο Πρόσωπο του Εσταυρωμένου Χριστού, είναι διάχυτη, (αυτό άλλωστε αποκαλύπτεται σε όλες τις επιστολές του).¹⁶ Παράδειγμα γίνεται πλέον προς εμάς, η συμπεριφορά του Αποστόλου, ο οποίος παρ' όλο την τιμή που απόλαβε από το Θεό και την Χάρη, δεν στράφηκε ποτέ με εγωιστική ή αλαζονική συμπεριφορά προς τους γύρω του, ή ακόμη και εις τους άλλους Αποστόλους. Η συμπεριφορά του, ήταν κατά πάντα **«εν παραδείγματι ταπεινώσεως»** και καταδεκτικότητας προς άπαντες τους αδελφούς του χριστιανούς.

¹³ Ο Ιερός Χρυσόστομος, ο οποίος επιμένει εις την κατά Χριστόν, χριστομήμησή μας, αναφέρει σχετικά: **«Αύτη Διδασκάλου αρετή, όταν των οικείων κατορθωμάτων μάρτυρας έχει τους μαθητευομένους»**. Ιερός Χρυσόστομος.

¹⁴ Ιωάνν. 16. 33.

¹⁵ Μθ. 14. 27.

¹⁶ **«...ως δούλοι του Χριστού, ποιούντες το θέλημα του Θεού εκ ψυχής, μετ' ένοίας δουλεύοντες ως τω Κυρίω και ούκανθρώποις, ειδότες ότι ό εάν έκαστος ποιήση αγαθόν, τούτο κομείται παρά του Κυρίου»**. Εφ. 6. 6-9. Επίσης μας αναφέρει για το ίδιο θέμα, της αφοσιώσεως δηλαδή προς τον Χριστό και στη προς Κολοσσαείς Επιστολή του, το ακόλουθο: **«...φοβούμενοι τον Θεόν και πάν ότι εάν ποιήτε, εκ ψυχής εργάζεσθε, ως τω Κυρίω και ούκανθρώποις, ειδότες ότι από Κυρίου απολήψεσθε την ανταπόδοσιν της κληρονομίας τω γαρ Κυρίω Χριστώ δουλεύεται»**. Κολ. 3. 22-25.

Και συνεχίζει στην προς Θεσσαλονικείς Α' Επιστολή του: **« Επιστρέψατε προς τον Θεόν από των ειδώλων δουλεύειν Θεώ ζώντι και αληθινώ, και αναμένειν τον υιόν αυτού εκ των ουρανών [...] Ιησούν τον 'ρυσόμενον ημάς από της οργής»**. Α' Θεσσαλ. 1. 9-10.

Σήμερα εμείς δυστυχώς, δεν μπορούμε να ισχυρισθούμε κάτι ανάλογο για τον εαυτό μας, υπάρχουν βέβαια χριστιανοί, οι οποίοι αγωνίζονται και κατορθώνουν αυτήν την Ιεραποστολή, όμως **πολλοί άνθρωποι ζουν την χαιρεκακία στις πτώσεις των αδελφών τους**. Αυτό είναι αρκετά **εγωιστικό και παράλληλα ψυχοφθόρο σαν το σαράκι**, το οποίο κατατρώγει το ξύλο, έτσι τρώγει και την ψυχή του ανθρώπου η χαιρεκακία, η οποία γίνεται αιτία να πληγώνονται με την συμπεριφορά αυτή, πολλοί αδελφοί.

Ένα χαρακτηριστικό στοιχείο, που μας προσφέρεται κατά την πνευματική αυτή περίοδο από την **«Παύλεια Διδασκαλία»**, είναι και αυτό το τρίτο κατά σειρά:

Γ. «Μετάνοια-Πίστη»

«Διαμαρτυρόμενος Ιουδαίοις τε και Έλλησι την εις Θεόν μετάνοια και πίστιν...».¹⁷

Με συμπάθεια ο Απόστολος Παύλος, προς Ιουδαίους και Έλληνες, και λέγω με συμπάθεια, διότι παρ' όλο ότι ήτο Ιουδαίος, χωρίς καμία προκατάληψη, χωρίς κανέναν **«εθνοφυλετισμό»** προς του Έλληνες και τούτο, διότι ο σκοπός του ήτο, να δείξει την οδό της σωτηρίας. **Διαμαρτύρεται¹⁸ για την διόρθωση του βίου τους και την επιστροφή τους με μετάνοια με έμπρακτη πράξη**, δηλαδή την επιστροφή τους εις τον Θεό, κάτι που μας το επισημαίνει και ο Ιερός Χρυσόστομος στην ερμηνεία του ιερού αυτού κειμένου.¹⁹ Αλλαγή βίου και διόρθωση, έτσι **«εκείνοι, οι οποίοι δια της αμαρτίας απεμακρύνθησαν από του Θεού και εχωρίσθησαν απ' αυτού, οφείλουν δι' ειλικρινούς μετανοίας να στραφούν και πάλιν προς αυτόν και να κινηθούν μετά σπουδής, ίνα επανεύρουν αυτόν»**,²⁰ υπενθυμίζει ο αείμνηστος Καθηγητής Π. Τρεμπέλας στο υπόμνημά του σχολιάζοντας το Βιβλίο των Πράξεων.

Το ίδιο ακριβώς που συμβαίνει και στην δική μας πνευματική πορεία αδελφοί, δηλαδή, περιμένει κι' από εμάς ο Θεός, την προς Αυτόν πίστη μας και την μετάνοιά

¹⁷Πρ. 20. 21.

¹⁸Η Παύλειος φράση αυτή: **«διαμαρτυρόμενος»**, είναι γνωστή και εις άλλες Επιστολές του (Ρωμ. 1. 16., 9. 10., 3. 9. Καθώς και: Α' Κορ. 1. 24).

¹⁹«Τι διαμαρτύρη; Ωστε βίου επιμεληθήναι ώστε μετανοήσαι και προσελθείν Θεώ». Ιερός Χρυσόστομος.

²⁰Πρ. βλ. Π. Τρεμπέλας, Υπόμνημα Εις τας Πράξεις, σελ. 549.

μας! Η πίστη στο Θεό είναι σπουδαίο εφόδιο, χωρίς αυτό δεν μπορεί ο πιστός να προχωρήσει σε τίποτε πνευματικό, αλλά για να εδραιωθεί ο άνθρωπος σε αυτή τη πίστη χρειάζεται πνευματική ζωή **«θεωρία και πράξη»**, δηλαδή να γνωρίσει ο πιστός αυτό που πιστεύει, να το αγαπήσει και έπειτα να το εφαρμόσει με το βίωμα, των πράξεων, εκείνων που το Ευαγγέλιο Διδάσκει. Είναι δε χαρακτηριστική η Ευαγγελική περικοπή, η οποία ακούγεται κατά την Κυριακή των Απόκρεων, κατά την οποία ο Χριστός ζητά, να απλωθεί παντού η δικαιοσύνη του και μέτρο σύγκρισης θέτει τον **«συνάνθρωπο»**, και τούτο έχει σχέση με την έννοια της **«πράξης»**. Ο Χριστός ζητά να καλλιεργήσουμε την ζωή μας στις αρετές που προτρέπει ο Απόστολος των Εθνών Παύλος, στην **πίστη** και στη **μετάνοια**, όχι κάπως αόριστα, όχι κλισμένοι στον εαυτό μας αλλά μέσω του **«πλησίον»** με πράξεις άγιες πράξεις **«ιεραποστολής»**.

Η ανάγκη λοιπόν για πράξεις αγαθές στον χριστιανό, είναι επιτακτικό καθήκον, με την έννοια της σωτηρίας του, διότι ο Θεός **«έστησεν ημέραν, εν ή μέλλει κρίνειν την οικουμένην εν δικαιοσύνη»**,²¹ μας πληροφορεί ο Παύλος σε άλλο σημείο των Πράξεων. Δηλαδή, ο Θεός θα ζητήσει λόγο εν ημέρα που Εκείνος ξέρει, **για το πώς ζήσαμε, πώς αξιοποιήσαμε τον χρόνο της ζωής μας, τι πράξαμε το αγαθόν ή το κακόν**, για να μας υπενθυμίσει ο Απόστολος πάλι, κάτι το οποίο παραγγέλλει εις τους Κορινθίους όταν εκείνοι άρχισαν να ξεχνούν το **«γάλα»**²² το οποίο τους έδωσε ως πρώτη Διδασκαλία, ως πρώτη πνευματική τροφή, παραγγέλλει λοιπόν, ότι **«Πάντας ημάς φανερωθήναι δεί έμπροσθεν του βήματος του Χριστού, ίνα κομίσηται έκαστος τα δια του σώματος προς ά έπραξεν, είτε αγαθόν είτε κακόν»**!²³ Έτσι, αναμφισβήτητο γεγονός τυγχάνει, η κρίση του Θεού, ότι οι πιστοί θα κριθούν για όσα έπραξαν, και όλοι θα συναχθούν έμπροσθεν του Υιού του ανθρώπου, αυτό δε, μας μαρτυρεί και το Θεόπνευστο Βιβλίο της Αποκαλύψεως **«Και έδωκεν η θάλασσα τους νεκρούς τους εν αυτή και ο θάνατος και ο Άδης έδωκαν τους νεκρούς τους εν αυτή, και εκρίθησαν έκαστος κατά τα έργα αυτών»**.²⁴

Συγκλονιστική αυτή η μαρτυρία, όπου το Ιερό Βιβλίο της Αποκαλύψεως μας

²²Λέγει ο Απόστολος Παύλος διαμαρτυρόμενος στους Κορινθίους στην Α' Επιστολή του, γι' αυτό το «γάλα», ότι: **«Και εγώ, αδελφοί, ούκ ηδυνήθην λαλήσαι υμίν ως πνευματικούς, αλλ' ως σαρκικούς, ως νήπιους εν Χριστώ. Γάλα υμάς επότισα και ου βρώμα ούπω γαρ ηδύνασθε. Αλλ' ούτε έτι νυν δύνασθε έτι γαρ σαρκικοί έστε...»**. Α' Κορ. 3. 1, 2.

²³Β' Κορ. 5. 10.

²⁴Αποκ. 20. 13.

πληροφορεί, περί γενικής συνάξεως απανταχού των κεκοιμημένων, για απολογία εις το φρικτό Βήμα του Κυρίου. Άλλωστε, αυτό διακηρύττουμε και διαλαλούμε, κατά την ώρα του Μυστηρίου της Θείας Ευχαριστίας, όταν απαγγέλουμε και ομολογούμε το Σύμβολο της Πίστεως μας: **«...και πάλιν ερχόμενον μετά δόξης κρίναι ζώντας και νεκρούς...»**.

Ο πιστός καλείται τώρα, όπου ο Χριστός με την παρουσία Του φανερώθηκε στην ανθρωπότητα και έφερε τη λύτρωση και τη σωτηρία, για μια έμπρακτη μετάνοια, όχι επιφανειακή, όχι συναισθηματική και επιπόλαια, αλλά με προϋπόθεση συντριβής και ταπείνωσης, μέσα από το Μυστήριο της Ιεράς Εξομολογήσεως σε έμπειρο πνευματικό πατέρα. Η μετάνοια προϋποθέτει την πίστη και η πίστη δίδει περιθώριο για την ελπίδα στον Θεό, ελπίδα για τον σκοπό της ζωής που είναι η σταθερή πνευματική πορεία για την Βασιλεία Του. Σε αυτόν το αγώνα, στην πορεία αυτή προς τα **«Έσχατα»** του Θεού, μια πορεία θυσιαστική μεν, αλλά αγία, που θα οδηγήσει τον άνθρωπο στη λύτρωση και την σωτηρία, θα υπάρχει βοηθός και συμπαραστάτης, ο ίδιος ο Χριστός. Αυτός είναι που γνωρίζει τα έγκατα της καρδιάς των πιστών και υπόσχεται να είναι **«πάσας τας ημέρας της ζωής»** μας, κοντά μας, για να μας ξεκουράζει, να μας φωτίζει ώστε να οδηγούμαστε στον δρόμο Του.

Έτσι, μπροστά στην διαμαρτυρία αυτή του Αποστόλου, για **μετάνοια και πίστη**, προς τους Κορινθίους και κατ' επέκταση σε κάθε χριστιανό (αφού οι επιστολές του μπορεί να έχουν συγκεκριμένο παραλήπτη, όμως τυγχάνουν παράλληλα Καθολικές), έρχεται στο σημερινό **«Σώμα της Εκκλησίας»** των πιστών μελών της, για να παροτρύνει για μετάνοια και πίστη στον αληθινό Τριαδικό Θεό. Το ίδιο ακριβώς μας παραγγέλλει και ο Ευαγγελιστής Μάρκος σε ολόκληρο το Ευαγγέλιο του, δηλαδή, ότι ο Ιησούς χριστός ήλθε, έπαθε για τον άνθρωπο και Ανέστη για να δώσει τύπον και υπογραμμό στους Αποστόλους και σε εμάς, ώστε με τον αγώνα μας να κερδίσουμε την Βασιλεία Του, την οποία μάλιστα έχει ετοιμάσει από καταβολής κόσμου για τον άνθρωπο.

Στο Ευαγγέλιο του, ο Ευαγγελιστής Μάρκος παραγγέλλει: **«ότι πεπλήρωται ο καιρός και ήγγικεν η βασιλεία του Θεού μετανοείτε και πιστεύετε εν τω ευαγγελίω»**,²⁵ ποιός μπορεί να παραβλέψει ή να παρακούσει αυτή την προτροπή των Αποστόλων της Εκκλησίας μας; Πράγματι θα ήτο θανάσιμο και ολέθριο λάθος του

²⁵Μκ 1. 15.

χριστιανού να χάσει αυτή την πρόσκληση του Θεού, αυτόν τον σκοπό της σωτηρίας του. Ο Ευαγγελιστής Ματθαίος υπενθυμίζει: **«Ζητείται πρώτον την Βασιλεία του Θεού και την δικαιοσύνην αυτού και ταύτα πάντα προστεθήσεται υμίν»**.²⁶ Πρώτα η σωτηρία της ψυχής και έπειτα τα άλλα όλα, σε δευτερεύουσα αξιολόγηση τα υπόλοιπα, διότι δεν έχουν να προσφέρουν την μέγιστη αξία και την αιώνια, την οποία η αθάνατη ψυχή θα προσφέρει στον άνθρωπο! Ο πιστός οφείλει αυτό το γεγονός της άπειρης αγάπης του Θεού να το αντιληφθεί, να μην παγιδευτεί στις μεγάλες επιτεύξεις των τελευταίων αιώνων που η τεχνολογική επινόηση της κάθε εποχής παρουσιάζει. Αν δεν προσέξουμε, τότε θα κάνουμε το μοιραίο λάθος, να χάσει αυτόν τον σκοπό της ζωής! Ο Χριστός αγαπητοί, πορεύεται μέσα στην αιωνιότητα, μέσα στην Ιστορία, στο κόσμο δίπλα στον άνθρωπο, θέλοντας να **«χριστοποιήσει»** αυτόν, γι' αυτό δεν θα πρέπει να αρνηθούμε αυτήν την θυσιαστική αγάπη Του, ο Θεός μας καλεί όλους. Λοιπόν είμαστε έτοιμοι, βρισκόμαστε σε εγρήγορση, με πίστη και μετάνοια να τον δεχθούμε; Εκείνος μας κρούει την θύρα της ψυχής μας, κι' αν του ανοίξουμε θα γίνει συνδαιτυμόνας και εν εκείνη τη ημέρα, θα μας παρουσιάσει ενώπιον της Δόξης του Θεού, μην του το αρνηθούμε, **«ιδού έστηκα επί την θύραν και κρούω εάν τις ακούση της φωνής μου και ανοίξη την θύραν, και εισελεύσομαι προς αυτόν και δειπνήσω μετ' αυτού και αυτός μετ' εμού»**.²⁷

Εκφωνήθηκε: Δ' Κατανυκτικό Εσπερινό, εις Απ. Παύλο Μεσολόγγι 2022.

²⁶Μθ. 6. 33.

²⁷Αποκ. 3. 20.